

UCHWAŁA
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 7 września 2023 r.

w sprawie 40. rocznicy przyznania Lechowi Wałęsie Pokojowej Nagrody Nobla

W roku 2023 przypada 80. rocznica urodzin Lecha Wałęsy i 40. rocznica przyznania Mu Pokojowej Nagrody Nobla. Z tej okazji Senat Rzeczypospolitej Polskiej wyraża szacunek wybitnemu działaczowi związkowemu, współzałożycielowi Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”, represjonowanemu i oczernianemu przez władze Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, pierwszemu demokratycznie wybranemu Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej.

Norweski Komitet Noblowski ogłosił przyznanie Lechowi Wałęsie Pokojowej Nagrody Nobla 5 października 1983 r. Po wprowadzeniu stanu wojennego, NSZZ „Solidarność” był już wówczas od roku formalnie zdelegalizowany przez Sejm PRL, a opór społeczny przeciwko władzy komunistycznej, koordynowany przez solidarnościowe podziemie, z wolna słabł.

W uzasadnieniu przyznania Pokojowej Nagrody Nobla Lechowi Wałęsie podkreślono, że Jego działania „charakteryzowały się determinacją w dążeniu do rozwiązywania problemów jego kraju przez negocjacje i współpracę, bez uciekania się do przemocy”. Komitet Noblowski uznał Lecha Wałęsę za „wyraziciela tęsknoty za wolnością i pokojem, która – mimo nierównych warunków – istnieje niepokonana we wszystkich narodach świata” i podkreślił, że „[w] czasach, w których odprężenie i pokojowe rozwiązywanie konfliktów są bardziej potrzebne niż kiedykolwiek, wysiłek Wałęsy jest zarówno natchnieniem, jak i przykładem”.

Przyznanie Lechowi Wałęsie Pokojowej Nagrody Nobla, wbrew zakulisowym działaniom władz PRL, spowodowało wystosowanie przez nie – 11 października 1983 r. – oficjalnego protestu do rządu norweskiego.

W obawie przed brakiem możliwości powrotu do kraju, Uhonorowany nie pojechał do Oslo osobiście. Nagrodę w jego imieniu odebrała 10 grudnia 1983 r. żona Danuta z najstarszym synem Bogdanem.

Pokojowa Nagroda Nobla przypominała światu postać Lecha Wałęsy i sprawę „Solidarności”, przekreślała podejmowany przez władze PRL wysiłek zacierania w społecznej pamięci Jej doświadczenia. Przyznanie Pokojowej Nagrody Nobla utrudniło władzy przekonywanie społeczeństwa, że jest to tylko zamknięty rozdział historii, a Lech Wałęsa pozostaje wyłącznie osobą prywatną. Podniosło też na duchu szerokie rzesze działaczy „Solidarności” i dodało sił ukrywającym się ludziom podziemia.

Spółeczeństwo odczytało przyznanie Lechowi Wałęsie tej nagrody jako poparcie Wolnego Świata dla zdelegalizowanej „Solidarności” i wolnościowych dążeń Polaków. Dla samego Lecha Wałęsy nagroda stanowiła zaś swoisty immunitet – wzmocniła Jego międzynarodową pozycję i utrudniła dalsze szykanowanie.

Pokojowa rewolucja – zapoczątkowana w Polsce między innymi przez Lecha Wałęsę – zainspirowała wielu i zainicjowała zmiany polityczne i gospodarcze w całej Europie Środkowo-Wschodniej, zakończone ostatecznie upadkiem komunizmu w roku 1989.

Senat wyraża wdzięczność i pamięta o zasługach Lecha Wałęsy.

Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

MARSZAŁEK SENATU

Tomasz GRODZKI